19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 69 ވަނަ ޖަލްސާ 20 ނޮވެންބަރު 2019
ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަ ބްދު اله ރިޔާޟް ކު ރެއްވި ސުވާލަށް ، މިނިސްޓަރ އޮފް
ހަ ޔަރ އޭޑިޔު ކޭޝަން ޑރ. އިބްރާހީމް ޙަސަން ދެއްވި ޖަވާބު
.` އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުاله. އެންމެ ފުރަތަމަ މި ފުރުޞަތު ދެއްވި ކަމަށްޓަކައި މަޖިލީހުގެ
އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށާއި އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު ޝުކުރު ދަންނަވަން. އަދި ތި ސުވާލަށް
ޖަވާބު އެރު ވުމުގެ ކުރިން، ރިޔާސަތުން ދެންމެ އަޅުގަނޑާ ދޭތެ ރޭގައި ވިދާޅުވި ހިތްހެޔޮ ބަސްފުޅަށްޓަކައި ވެސް ވަރަށް
އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު ޝުކުރު ދަންނަވަން. ޖޫނިއަރ ކޮލެޖާ ބެހޭ ގޮތުން ތިޔަ ކުރެއްވި ސު ވާލުގެ ޖަވާބުގައި؛
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ، ޖޫނިއަރ ކޮލެޖާ ބެހޭ ގޮތުން މިހާތަނަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވިފަ އި ހުރި މަސައް ކަތްތައް
ވެސް ދަންނަވާލުމަކީ ހަމަ އެކަށީގެންވާނެ ކަމެއްހެން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖޭގެ ތަޢުލީމީ ނިޒާމަށް މި
މަސައްކަތްކުރަނީ މުޅިން އާ މޮޑެލެއް ތަޢރަފްކުރުމަށްޓަކައި. މިހާރު ރާއްޖޭގައި ނެތް އާ މޮޑެލެއް ޖޫނިއަރ ކޮލެޖަކީ.
އެހެންވީމާ، އެ ކޮލެޖާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމުގައި ހުރި ކަންކަން މި މަޖިލީހާ ހިއްސާކޮށްލުމަކީ
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި ވަގުތު ވަރަށް މުހިންމު ކަމަކަށް ވެގެންދާނެހެން. އަދި މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ
ވިސްނުން އެހެން އެއްވެސް ފަރާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިނުވާތީ ވެސް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެއީ މި މަޖިލީހުގައި
ހިއްސާކޮށްލުން އެއީ އަޅުގަނޑަށް ލިބޭ ވަރަށް ބޮޑު ޝަރަފަކަށް ވެސް ވެގެންދޭ. އެނ ގި ވަޑައިގަންނަވާނެ، ރާއްޖޭގައި
2018 ވަނަ އަހަރު 57 ސްކޫލަކުން 5128 ދަރިވަރުން އޯ ލެވެލް އިމްތިހާނުގައި ބައިވެރިވި. ސާނަވީ މަރުޙަލާ
ފުރިހަމަކުރި. އެހެންނަމަވެސް، އޭގެތެރެއިން މަތީ ސާނަވީ މަރުޙަލާއާ ހަމައަށް ދެވުނީ ހަމައެކަނި އެންމެ 35%
ދަރިވަރުންނަށް. އެހެންވީމާ، އޭގެ މާނައަކީ، ވަރަށް ގިނަ ދަރިވަރުންނަށް މަތީ ސާނަވީ މަރުޙަލާއަށް މި ވަނީ ނުދެވިފަ.
ނޫނީ ނުގޮސް އެބަތިބޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އިނގި ރޭސި ބަހުން ދަންނަވާ ކަމަށް ވަންޏާ، ނޮޓް އިން
އެމްޕްލޯއިމަންޓް، އެޑިޔުކޭޝަން އޯރ ޓްރެއިނިންގ، މި ނީޓް ކެޓަގަރީގައި ހިމެނޭ އިންސަ އްތަ މި ވަނީ ވަރަށް މަތީ
ދަރަޖައަކަށް ގޮއްސަ. އަދި ހަމަމިއާއެކު، އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްލަންޖެހޭ، ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްނުކުރާ މީހުންގެ
ނިސްބަތް ވެސް ވަނީ 30% އަށްވުރެ މަތީގައި. އެހެންވީމާ، ރާއްޖޭގައި ޖޫނިއަރ ކޮލެޖެއްގެ ބޭނުން މި ވަނީ ވަރަށް
ބޮޑަށް ބޮޑުވެފަ. ރާއްޖޭގައި މި ވަގުތު މަތީ ސާނަވީ މަރުޙަލާއަށް ވިސްނާލައިފި ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ފެންނަން މި ހުންނަނީ ރާއްޖޭގައި މި ކިޔަވައިދޭ އޭ ލެވެލް ސްކޫލްތައް، އެއީ ވަކި މޮޑެލެއް. ދެން މި ފެންނަނީ،
1

19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 69 ވަނަ ޖަލްސާ 20 ނޮވެންބަރު 2019
މޯލްޑިވްސް ޕޮލިޓެކްނިކް. އެއީ މީގުން ބިނާކުރުމަށް؛ ތަފާތު ދާއިރާތަކުން ހުނަރުތައް ދަސްކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ކޯސްތައް
ހިންގާ، ސަރުކާރުން މުޅިން ހިލޭ ކޯސްތައް ހިންގައިދޭ އެއް މަރުކަޒަރު. މިއީ ވެސް ތަފާތު މޮޑެލެއް. އެންމެ އާދައިގެ
ގޮތަކަށް ދަންނަވާ ކަމަށް ވަން ޏާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖޫނިއަރ ކޮލެޖު ވެގެންދާނީ މި ދެ މޮޑެލްގެ މެދަށް ފެތިގެންދާ
ކަހަލަ މޮޑެލަކަށް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމުގައި ޖޫނިއަރ ކޮލެޖުގައި ، ޓެކްނިކަލް، ވޮ ކޭޝަނަލް މާއްދާތައް ވެސް
ކިޔަވައިދެވޭނެ. އެކަޑަމިކް މާއްދާތައް ވެސް ކިޔަވަ އިދެވޭނެ. އަދި މި ކޮލެޖުގައި ތަޢުލީމާއި ތަމްރީނު ހާސިލުކުރާ
ދަރިވަރުންނަށް ދެ ސްޓްރީމަކުން، ދެ ޕާތުވޭއަކުން ކުރިއަށްދިއުމުގެ ފުރުޞަތު ފަހިވެގެންދާނެ. އެއް ޕާތްވޭއަކީ ، އެ
ޕާތްވޭއަކުން ކުރިއަށްގޮސް އޭ ލެވެލް ފެންވަރުގެ އިމްތިހާނު ހެދުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެންދާނެ. އޭގައި ވެސް އެކަޑަމިކް
މާއްދާތަކުގެ އިތުރުން، ޓެކްނިކަލް އދި ވޮކޭޝަނަލް މާއްދާތައް ހިމެނޭނެ. އަނެއް ޕާތް ވޭއަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ
ވިސްނުން އޮތް ގޮތުން ވެއްޖެއްޔާ، ސެޓްފިކެޓް 4 ލެވެލްގެ ސަނަދެއް ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު ފަހިވެގެންދިއުން. މި ދެ
ޕާތްވޭއިން ވެސް ނިންމުމަށްފަހު، ކުއްޖާއަށް މަތީ ތަޢުލީމާއި ތަމްރީނުގެ ފުރުޞަތު، ޔު ނިވަރސިޓީއަށް ވަނުމުގެ
ފުރުޞަތު ފަހިވެގެންދާނެ. އެހެންވީމާ، މިއީ އަޅުގަނޑުމެން އާ މޮޑެލެ އް ތަޢާރަފްކުރާތީވެ، އޭގެ ތަފްސީލު މި
ދަންނަވައިލީ. ރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ތަރައްޤީގެ ޕްލޭނާ ގުޅިގެން ސަރުކާރުން ނެޝަނަލް ސްޓްރެޓެޖިކް ޕްލޭން އެކުލަވަ އިލައި ،
އޭގެ ތަފްސީލު މިނިސްޓްރީ އޮފް ހަޔަރ އެޑިޔުކޭޝަނަށް ދެއްވުމަށްޓަކައި ވަޑަ އި ގެން ބޭއްވި ބައްދަލުވުމެއްގައި ،
ޖޫނިއަރ ކޮލެޖުގެ މަސައްކަތ މިނިސްޓްރީ އޮފް ހަޔަރ އެޑިޔުކޭޝަނާ ހަވާލުކުރެއްވީ 3 ޖޫންގައި. އެ ދުވަހުން
ފެށިގެން އަޅުގަނޑު މެން މި ވަނީ މި މަސައް ކަތް ފައް ޓާފަ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރާއްޖެ އަށް އެންމެ ކަމުދާ، އެންމެ
އެކަށީ ގެންވާ ، އެންމެ ގިނަ ބަޔަކަށް އެ އިން ފައިދާވާނެ މޮޑެލަކާ ދޭތެރޭ ވިސްނައި، އެ މޮޑެލެއް މިހާރު އަޅު ގަނޑު
މެން މި ވަނީ ބައްޓަންކޮށްފަ. އެހެންވީމާ، މި މަސައްކަތް؛ ދެން އަނެއްކާ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމުގައި،
ރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ތަރައްޤީގެ ސްޕެޝަލް ޕްލޭނެއް އެކުލެވިފައިވާތީ ، އެއަށް ވެސް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި އަޅުގަނޑުމެން
ޖޫނިއަރ ކޮލެޖުތައް ބިނާކުރުމާއި، އޭގެ މުޤައްރަރުތައް ވެސް އެކުލަވައިލައިގެން ކުރިއަށްގެންދާ ގޮތަށް ވިސްނުމުގައި
މިހިރީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސް ނުމުގައި މިހިރީ، ރާ އްޖޭގެ ސަރަހައްދުތަކުގައި ޖޫނިއަރ ކޮލެޖު ހެދިގެންދާއިރު އެ
ސަރަހައްދަކަށް ޚާއްޞަވެފައި ވާ ސިނާޢަތެއްވާކަމުގައި ވާނަމަ، އެ ސިނާޢަތަށް މީހުން ބިނާކުރުމަށްޓަކައި އެ ކޮލެޖުން
ޚާއްޞަ އިސްކަމެއް ދޭ ގޮތަށް. އަޅުގަނޑު މިސާލެއް ދަންނަވައިލާނަން. އޭރުން ކަންނޭނގެ ތި ބޭފުޅުންނަށް
ފަސޭހަފުޅުވާނީ. މިސާލަކަށް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖޫނިއަރ ކޮލެޖު މި އަޅާ ސަރަހައްދަކީ، ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާގައި
ވަރަށޑް ބޮޑަށް، ވަރަށް ގިނަ ރިސޯޓުތައް އުފެދިފައިވާ ދާއިރާއެއް ކަމުގައި ވާނަމަ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖޫނިއަރ
ކޮލެޖުގައި ހޮސްޕިޓާލިޓީ އިން ޑަސްޓްރީއަށް ޚާއްޞަވެފައިވާ ކޯސްތައް ވަރަށް ބައިވަރު ހިމެނިގެންދާނެ. އޭގައި
ރާއްޖެއިން ބޭރުގެ އެގްޒެމިނޭޝަން ބޯޑުތަކާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ވަނީ މަޝްވަރާކޮށްފަ. އެއީ އޭ ލެވެލް
2

19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 69 ވަނަ ޖަލްސާ 20 ނޮވެންބަރު 2019
ފެންވަރުގެ އެހެން އެގްޒަމިނޭޝަންތައް ރާއްޖެއަށް ގެނައުމުގެ ޕޮސިބިލީޒްއަޅުގަނޑުމެން އެކްސްޕްލޯކުރަން ބޭނުންވާތީ.
އެހެންވީމާ، އަދި ހަމަމިއާއެކު އަޅުގަނޑުމެން ޖޫނިއަރ ކޮލެޖުތަކުގައި ތަފާތު ބޭރުގެ ބަސްތައް ވެސް ކިޔަވަ އިދިނުމުގެ
ފުރުޞަތު ފޯރުކޮށްދޭނަން. އެހެންވީމާ، އެ ސަރަހައްދަކީ ވަކި ޤައުމުތަކެއްގެ ބަޔަކު އަންނަ ރިސޯޓުތައް އާދަޔާ
ޚިލާފަށް ގިނަ ސަރަހައްދަކަށް ވާނަމަ، އެ މީހުންގެ ބަސް އެ ކޮލެޖުގައި ކިޔަވައިދޭނެ. އެ ވެދާނެ ޖަރުމަނު ބަހަށް
ވެސް، އިޓަލީ ބަހަށް ވެސް ، ފަރަންސޭސި ބަހަށް ވެސް. މީގައި ބޭނުންވަނީ، ދިވެހި ޒުވާނު ންނަށް ވަޒީފާގެ ބާޒާރަށް
ނެރުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާނެ ހުނަރުތަކާއި އެހެނިހެން ސިފަތައް އެ މީހުން ގައިގައި އަށަގެންނެވުން. އެމްޕްލޯއިބަލް
ބަޔަކަށް އެ މީހުން ހެދުން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ގެ މި ޖޫނިއަރ ކޮލެޖުގެ މައިގަނޑު ވިސްނުމަކީ. އެހެންވީމާ ،
އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްތައް މިހާރު ގޮސްފައި މި އޮތް ހިސާބަކީ، ކޮލެޖުގެ މޮޑެލް މިހާރު މި ވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ފައިނައލްކުރެވޭ ހިސާބުގަ އި. ކޮލެޖު އަޅާނެ ސަރަހައްދުތައް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މިދަނީ ފައިނަލައިޒް ކުރަމުން.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި މަސައްކަތް ހަމަ ނިމުނުހާ އަވަހަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮލެޖުގެ ޢަމަލީ
މަސައްކަތާއިގެން ކުރިއަށްދެވޭނެ. އަދި އޭރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޢަމަލީ މަސައްކަތް ފެށޭނެ ތާރީޚެއް ކަނޑައެޅިގެން
ދަންނަވަން ފަސޭހަވާނެ. މީގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވިހެން، 2019 ވަނަ
އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ވަކި އަދަދެ އްގެ ފައިސާ އެބަހުރި ޖެހިފައި ތިމަރަފުށްޓަށް. ނަމަވެސް، އެއީކީއެއް އަޅުގަނޑުމެން
ވިސްނާ ކަހަލަ ޖޫނިއަރ ކޮލެޖެއް އަޅަން އެކަށީގެންވާ ފައިސާގެ އަދަދެއް ވެސް ނޫން. އަ ޅުގަނޑުމެން ބޭނުމެއް ނޫން
ޙަޤީޤަތުގައި އެއްވެސް ހާލެއްގައި ވަށާފާރެއް ރާނާފައި ނަންބޯޑެއް ޖެހުމުގެ ވިސްނުމެއް ގެންގުޅޭކަށް. އަޅުގަނޑުމެން
ބޭނުންވަނީ، މިކަން ވީހާވެސް ރަނގަޅަކަށް ކުރާ ގޮތަށް މި މަސައްކަތް ފައްޓަން. އެހެންނޫނީ މީގެ މާ ބޮޑު ފައިދާއެއް
އޮންނާނެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެންކަށް ނުފެނޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ގިނަ ފަހަރު ފެނިފައި އެބަހުރި ކަމަކަށް
ކަމެއް ކުރާ ތަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ، ޚާއްޞަކޮށް މިކަހަލަ އާ މޮޑެލެއް ރާއްޖެއަށް
ތަޢާރަފުކުރާއިރު ވީހާވެސް ފުރިހަމައަށް، ވީހާވެސް ރަނ ގަޅަށް ، އޭ ގެ ފައިދާ އެންމެ ބޮޑަށް ލިބޭނެ ގޮތަކަށް މިކަން
ކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ، ކޮންސެޕްޓު ވެސް ވީހާ ރަނގަޅަކަށް ތައްޔާރުކޮށް، ސަރުކާރުގެ ކަމާ
ބެހޭ ހުރިހާ ފަރާތްތަކެއްގެ މަޝްވަރާ މިކަމުގައި ހޯދަ އި، ޤައުމީ ތަރައްޤީގެ ސްޕެޝަލް ޕްލޭނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ
މަތީން، އެންމެ ފީޒިބަލް ސަރަހައްދުތަކަކީ ކޮބައިތޯ ބަލައި، އެހެންވެ އެގޮތަށް މި މަސައްކަތުގައި ކުރިއަށްދާން.
އެހެންވީމާ، އެ މަސައްކަތްތައް ހަމަ ނިމޭހާ އަވަހަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޖޫނިއަރ ކޮލެޖު އަޅާނެ ސަރަހައްދުތައް
ކަނޑައެޅި ހަމަ ނިމޭހާ އަވަހަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެ ދާއިރާތަކުގައި ޢަމަލީ މަސައްކަތް ފެއްޓޭނެ ތާރީޚުތައް
އިޢުލާންކުރާނަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
____
3